

30T ADSN

2020

ADVANCE SANSKRIT

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Give short answers to the following questions :

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ লিখা :

(a) What is the source-book of Pratimā Nāṭaka ? Name another drama ascribed to the author of Pratimā Nāṭaka based on the same source. 1

প্ৰতিমা নাটকৰ আধাৰ গ্ৰন্থ কি ? প্ৰতিমা নাটকৰ ৰচকৰ সেই উৎসৰ ওপৰত আধাৰিত আন এখন নাটকৰ নাম লিখা।

(b) Who is দেবকুলিক ? Where did भरत meet him ? 1

দেবকুলিক কোন ? ভৰতে তেওঁক ক'ত লগ পাইছিল ?

2. Write short answers of the following :

তলত দিয়াবোৰৰ চমু উত্তৰ লিখা :

(a) नायोध्या तं विनायोध्या सायोध्या यत्र राघवः ।

Who is the speaker here ? Why did he say this ? 2

ইয়াত বক্তা কোন ? তেওঁ কিয় এইদৰে কৈছিল ?

(b) मम मातुश्च मातुश्च मध्यस्था त्वं न शोभते ।

गङ्गायमुनयोर्मध्ये कुनदीव प्रवेशिता ॥

Who is the speaker here ? Who are referred here as 'मातुश्च' and 'मातुश्च' ? 2

ইয়াত বক্তা কোন ? ইয়াত 'मातुश्च' আৰু 'मातुश्च' বুলি কাৰ কথা কোৱা হৈছে ?

3. Translate into English *or* Assamese : (*any one*)

4

যিকোনো এছোৱা ইংৰাজী বা অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰা :

(a) अथ कस्मिन् प्रदेशे विश्रमिष्ये । भवतु दृष्टम् । एतस्मिन् वृक्षान्तराविष्कृते देवकुले मुहूर्तं विश्रमिष्ये । तदुभयं भविष्यति दैवतपूजा विश्रमश्च । अथ च उपोपविश्य प्रवेष्टव्यानि नगराणीति सत्समुदाचारः ।

(b) हृदयं भव सकामं यत्कृते शङ्कसे त्वं
शृणु पितृनिधनं तद गच्छ धैर्यं च तावत् ।
स्पृशति तु यदि नीचो मामयं शुक्लशब्द-
स्त्वथ च भवति सत्यं तत्र देहो विशोध्द्यः ॥

4. Explain with reference to the context *any one* of the following slokas : 4

প্রসঙ্গ সঙ্গতি দেখুৱাই তলৰ যিকোনো এটা শ্লোকৰ ব্যাখ্যা কৰা :

(a) अयशसि यदि लोभः कीर्तयित्वा किमस्मान्
किमु नृपफलतर्षः किं नरेन्द्रो न दद्यात् ।
अथ तु नृपतिमातेत्येष शब्दस्तवेष्ट्रो
वदतु भवति सत्यं किं तवार्यो न पुत्रः ॥

(b) गोपहीना यथा गावो विलयं यान्त्यपालिताः ।
एवं नृपतिहीना हि विलयं यान्ति वै प्रजाः ॥

5. Give a pen picture of the statues found in the 3rd Act of the Pratimā Nāṭaka.

6

প্ৰতিমা নাটকৰ তৃতীয় অঙ্কত পোৱা ধৰণে মূৰ্তি সমূহৰ এখন ছবি দাঙি ধৰা।

UNIT-II

6. Write short answers of the following :

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Name the metre found in the 'Indra Sūkta' (R̥gveda 2.12.1). 1

ঋগ্বেদৰ ইন্দ্র সূক্ত (২.১২.১) উপলব্ধ ছন্দটোৰ নাম লিখা।

(b) In the word 'पूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्यो', what is the meaning of 'ईड्य'? 1

'पूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्यो'-এই শব্দটোত 'ইড্য' শব্দটোৰ অৰ্থ কি?

7. Translate into Assamese or English : (any one) 4

অসমীয়া বা ইংৰাজীলৈ অনুবাদ কৰা : (যিকোনো এটা)

(a) अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्यो नुतनैरुत

স দেবাঁ এহ ব্ৰহ্মতী ॥

(b) सह वामेन न उषो

ব্যুচ্ছা দুহিতদিব:

সহ দুম্বেন বৃহতা বিভাৱরি

ৰায়া দেবি দাস্বতী ॥

8. Explain any one of the following : 4

যিকোনো এটাৰ ব্যাখ্যা কৰা :

(a) यत् ते मध्यं पृथिवि यच्च नभ्यं

যাস্তু ऊर्जस्तन्वः संबभूवुः ।

তাসু নো ধেহ্যভি ন: পবস্ব

মাতা ভূমি: পুত্রো অহং পৃথিব্যা: ॥

(b) यो जा॒त ए॒व प्र॑थ॒मो म॒नस्वा-

न्दे॒वो दे॒वान्क्र॑तु॒ना पर्य॑भूषत्।

यस्य॑ शु॒ष्माद्रो॑द॒सी अ॒भ्यसे॑तां

नृ॒म्णस्य॑ म॒ह्ना स॑ ज॒नास॒ इन्द्रः॑ ॥

9. (a) Elucidate the idea of the following :

2

ভার প্রকাশ কৰা :

संग॑च्छ॒ध्वं सं॑ व॒दध्वं॑

सं॒ वो म॒नांसि॑ जानताम्।

(b) Write grammatical notes on *any one* of the following :

2

তলৰ যিকোনো এটাৰ বৈয়াকৰণিক টোকা লিখা :

पुरोहितम्, जनासः, दास्वती, संगच्छध्वम्।

OR/ अथवा

Quote from memory the 'First Mantra' of the ईशोपनिषद् or the 'शान्तिमन्त्र' (36.17) of Yajurveda.

'ईशोपनिषद्'ৰ প্ৰথম মন্ত্ৰফাঁকি অথবা যজুৰ্বেদৰ 'শান্তিমন্ত্ৰ' (৩৬.১৭) টো মুখস্থ লিখা।

10. Write short notes on *any two* of the following :

3×2=6

তলৰ যিকোনো দুটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

अग्निः, इन्द्रः, उषा, संविता।

UNIT-III

11. Answer the following as directed :

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) What term is used by the author to mean the chapters of the 'চন্দোমঞ্জৰী' ? 1

'ছন্দোমঞ্জৰী'ৰ গ্ৰন্থকাৰে গ্ৰন্থখনৰ অধ্যায়বোৰ বুজাবলৈ কি পৰিভাষা ব্যৱহাৰ কৰিছে?

(b) _____ জাতিৰ্মাত্ৰাকৃতা भवेत्। (Fill in the blank) 1

(খালি ঠাই পূৰণ কৰা)

(c) Define 'ম' গণ according to 'চন্দোমঞ্জৰী'. 1

'ছন্দোমঞ্জৰী'ক অনুসৰণ কৰি 'ম' গণ নিৰূপণ কৰা।

12. Answer the following questions : (any two)

2+2=4

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো দুটা)

(i) How many वृत्तs are there according to 'চন্দোমঞ্জৰী' and what are they ?

'ছন্দোমঞ্জৰী'ৰ মতে বৃত্ত কেইপ্ৰকাৰৰ আৰু কি কি?

(ii) Quote from memory the verse which defines गुणवर्णs in the 'চন্দোমঞ্জৰী'.

'চন্দোমঞ্জৰী'ত থকা ধৰণে গুণবৰ্ণ নিৰূপণ কৰা শ্লোকফাঁকি মুখস্থ লিখা।

(iii) Name other two words which mean 'यति' according to 'চন্দোমঞ্জৰী'.

'ছন্দোমঞ্জৰী'ৰ মতে 'যতি' বুজোৱা অন্য দুটা শব্দ লিখা।

13. Define and illustrate with examples *any two* of the following :

4+4=8

তলত দিয়া যিকোনো দুটা ছন্দৰ সূত্র লিখি উদাহৰণ সহ বুজাই দিয়া :

Vasantatilakam, Śikharinī, Mandākrāntā, Vamśasthivilam,
Śārdūlavikrītam

UNIT-IV

14. Write very short answers of the following : (*any three*)

1+1+1=3

তলত দিয়াবোৰৰ অতি চমু উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো তিনিটা)

(i) Write the derivation of the word 'দৰ্শন'.

'দৰ্শন' শব্দটোৰ বুৎপত্তি লিখা।

(ii) Who is the founder of 'সাংখ্য দৰ্শন' ?

'সাংখ্য দৰ্শন'ৰ প্ৰতিষ্ঠাতা কোন ?

(iii) Who is the author of 'যোগসূত্র' ?

'যোগসূত্র'ৰ গ্ৰন্থকাৰ কোন?

(iv) What is the another name of 'মীমাংসা দৰ্শন' ?

'মীমাংসা দৰ্শন'ৰ অন্য এটা নাম কি?

(v) Who is the founder of 'বেদান্ত দৰ্শন' ?

'বেদান্ত দৰ্শন'ৰ প্ৰতিষ্ঠাতা কোন?

15. What do you mean by Nāstika Darśana ? Write the names of *two* schools belonging to Nāstika Darśana. 2

নাস্তিক দৰ্শন বুলিলে কি বুজা ? নাস্তিক দৰ্শনৰ অন্তৰ্গত দুটা সম্প্ৰদায়ৰ নাম লিখা।

16. Prepare a note on the characteristics of Indian Philosophy. 4

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

17. Write short notes on *any two* of the following : 3×2=6

তলৰ যিকোনো দুটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

ন্যায় দৰ্শন, বেদান্ত দৰ্শন, চাৰ্বাক দৰ্শন, বৈশেষিক দৰ্শন।

UNIT-V

18. Explain and illustrate *any two* of the following sūtras : 4+4=8

তলৰ যিকোনো দুটা সূত্ৰৰ ব্যাখ্যা কৰা :

- (a) ऊकालोऽज्झस्वदीर्घप्लुतः
(b) उच्चैरुदात्तः
(c) मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः
(d) तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्।

19. Write short answers of the following :

1+1=2

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Write the letters found in the 'অক্' প্ৰত্যাহাৰ.

'অক্' প্ৰত্যাহাৰত উপলব্ধ বৰ্ণকেইটা লিখা।

(b) How many প্ৰত্যাহাৰস can be found in the মাহেশ্বৰ sūtra ?

মাহেশ্বৰ সূত্ৰত কিমানটা প্ৰত্যাহাৰ উপলব্ধ হয়?

UNIT-VI

20. What is তদ্ধিত প্ৰত্যয় ? Write some rules regarding the uses of তদ্ধিত প্ৰত্যয় with examples. 6

তদ্ধিত প্ৰত্যয় কাক বোলে? তদ্ধিত প্ৰত্যয় প্ৰয়োগৰ কেইটামান নিয়ম উদাহৰণ সহ বুজাই লিখা।

OR / অথবা

Give the resulting forms of the following : (any six)

তলত দিয়াবোৰৰ নিষ্পন্ন ৰূপ দিয়া : (যিকোনো ছয়টা)

পশ্য়ন্তং প্ৰেৰয়তি, √জ্ঞা-ণিচ্ + লট্ 3rd person plu.

√দৃশ + সন্ লট্ 3rd person sing.

√গম + সন্ লট্ 1st person sing.

পুত্ৰ + ক্যচ্ লট্ 3rd person sing.

পিতা ইব আচৰতি, অন্তিকং কৰোতি,

ৰাজা ইব আচৰতি।

21. (a) Give the resulting forms of the following : (any four)

4

তলত দিয়াবোৰৰ সিদ্ধপদ দিয়া : (যিকোনো চাৰিটা)

√শী + তব্য, √নী + যত্, √হস + ण्यत्, √পচ + কত্বাচ্, বি-√চিন্তি + ল্যপ্।

OR / অথবা

(b) Substitute a single compound word for each of the following :
(any four)

তলত দিয়াবোৰৰ সমাসবদ্ধ ৰূপ লিখা : (যিকোনো চাৰিটা)

জ্ঞানম্ অনতিক্রম্য, পञ्चानां वटानां समाहारः, त्रयः पादाः यस्य सः, सुखं च दुखं च,
सप्त ऋषयः।

OR / অথবা

(c) Change the voice of the following sentences : (any four)

তলৰ বাক্যবোৰৰ বাচ্য পৰিবৰ্তন কৰা : (যিকোনো চাৰিটা)

(a) शिष्याः रामायणं पठन्ति।

(b) बालकः ग्रन्थागारात् पुस्तकमानीतवान्।

(c) अस्ति दाक्षिण्यात्ये जनपदे

विष्णुशर्मा नाम ब्राह्मणः।

(d) सर्वे विद्वांसं सर्वत्र पूजयन्ति।

(e) सः कदापि मृषा न वदति।

UNIT-VII

22. Translate into Sanskrit : (any five)

2×5=10

সংস্কৃতলৈ অনুবাদ কৰা : (যিকোনো পাঁচটা)

(a) A certain farmer had four sons. They quarrelled among themselves all the time.

কোনো এজন খেতিয়কৰ চাৰিজন পুত্র আছিল। সিহঁতে পৰস্পৰৰ মাজত অনবৰতে কাজিয়া কৰিছিল।

(b) Mahākavi Kālidāsa wrote three dramas and two epics.

মহাকবি কালিদাসে তিনিখন নাটক আৰু দুখন মহাকাব্য ৰচনা কৰিছিল।

(c) Do not boast of your wealth, kinsman and youth. For it is the time that destroys all these within a minute.

ধন, জন আৰু যৌৱনক লৈ গৌৰৱ নকৰিবা। কিয়নো কালে নিমিষতে সকলো হৰণ কৰে।

(d) The boy comes running. The girl who is dancing is my younger sister.

ল'ৰাজনে দৌৰি দৌৰি আহিছে। যি জনী ছোৱালীয়ে নাচি আছে তাই মোৰ সৰু ভনী।

(e) He desires to go home during summer vacation. His home is not far away from this town.

গৰমৰ বন্ধত সি ঘৰলৈ যাবলৈ ইচ্ছা কৰিছে। তাৰ ঘৰ এই চহৰৰ পৰা বেছি দূৰত নহয়।

(f) He is a friend of my brother. His father is an honest businessman.

সি মোৰ ভাইটীৰ বন্ধু। তাৰ দেউতাক এজন সাধু ব্যৱসায়ী।

(g) The teacher teaches us. Their advices should not be transgressed.

শিক্ষকে আমাক পঢ়ুৱায়। তেওঁলোকৰ উপদেশ উলঙ্ঘন কৰিব নালাগে।

— x —